

DESTEP-analyse Utrechtse Heuvelrug.

Gemaakt door: Camille Verhelst, Lotte Notenboom, Anita Pols en Stevie van der Zijlen.

In een DESTEP-model worden verschillende externe invloeden beschreven. Door het maken van een DESTEP-model leren we op een snelle en overzichtelijke manier de gemeente kennen zodat we een passend advies kunnen ontwerpen. De onderwerpen die kort beschreven worden zijn; demografisch, economisch, sociaal / cultureel, technologisch, ecologisch en politiek.

Demografisch

Inwoners: 9.882, Utrechtse Heuvelrug telt 48.782.

Tussen 2006 en 2010 is de meerderheid van de bevolking tussen de 45 en 59 jaar oud. Er is een afname van de categorie 30-44 en de categorie 60-74 en 75+ stijgen iets. Tijdens de vergadering bij de gemeente is ook gezegd dat dit dorp het grootste percentage bejaarden heeft van Nederland.

De belangrijkste conclusies uit de Woonvisie (zie bijlage 1 van de Woonvisie) met betrekking tot de demografische ontwikkelingen, zijn:

- Mensen tussen 15 en 29 jaar vertrokken per saldo uit de gemeente, dit is een gebruikelijke beeld, de reden is hiervoor vaak vanwege werk of studie;
- vanaf 30 jaar een duidelijke instroom van inwoners;
- tussen 1997-2007 terugloop van het aantal 25-34 jarigen;
- het aantal 35-54 jarigen bleef ongeveer stabiele, ook het aantal kinderen;
- toename aantal 55-plussers

Prognose Woonvisie berekend op basis van woningproductie (meer of minder):

- Vergrijzing wordt niet tegengegaan door meer of minder te bouwen;
- bij beperkte woningbouw neemt het aandeel 35 tot 45 jaar fors af;
- dit geldt ook voor kinderen tot 15 jaar (hangt samen met leeftijdsgroep 35-45 jr)
- meer nieuwbouw leidt tot een evenwichtiger bevolkingsopbouw en biedt ruimte om beleidskeuzes juist te richten op 'krimpende' groepen. Een evenwichtige bevolkingsopbouw wordt al gerealiseerd met een toename van 1350 woningen (gebaseerd op woningbouwplannen 2007), waaronder 520 nultrredenwoningen in de huursector;
- in de Woonvisie worden de 1350 woningen onderverdeeld naar diverse woningtypen en categorieën, zoals nultrredenwoningen (gelijkvloerse woningen);

tabel 4: prognose bevolkingssamenstelling naar leeftijd met PEARL**

	2009		prognose 2025		prognose 2040	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
0-20 jr	11.958	24,5%	10.038	21,6%	10.941	23,3%
20-64 jr	27.053	55,3%	25.160	54,1%	23.804	50,6%
65+	9.882	20,2%	11.325	24,3%	12.297	26,1%
Totaal	48.893	100,0%	46.523	100,0%	47.042	100,0%

tabel 2: prognose bevolkingssamenstelling naar leeftijd met Primos**

	2009		prognose 2025		prognose 2040	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
0-29 jr	15.852	32,4%	15.116	30,7%	14.977	30,1%
30-64 jr	23.159	47,4%	20.320	41,3%	18.515	37,3%
65+	9.882	20,2%	13.760	28,0%	16.199	32,6%
Totaal	48.893	100,0%	49.196	100,0%	49.691	100,0%

Bronnen:

[1 Demografische ontwikkelingen gemeente Utrechtse Heuvelrug 1](#)

Economisch

Economische ontwikkeling volgens de gemeente

De gemeente werkt samen met ondernemers aan het programma Economische Ontwikkeling. Deze bestaat uit een kernachtige visie op de economische toekomst in de gemeente en een uitvoeringsparagraaf. Hiermee wil zij bijdragen aan een gezonde economische ontwikkeling van bedrijven en het ondernemersklimaat in de gemeente versterken.

Dit doen ze bijvoorbeeld door een goede dienstverlening, waarbij snel antwoord wordt gegeven op initiatieven van ondernemers. Door sneller in te spelen op economische trends, door samenwerking tussen ondernemers te verbeteren en door de krachtige eigenschappen van de gemeente nog beter te benutten. Zo heeft de gemeente Utrechtse Heuvelrug een aantal in het oog springende kenmerken: een groene gemeente, met karakteristieke dorpen. Goed bereikbaar, via de A12 en via station Driebergen-Zeist. Door de natuur, de ligging, de historie en cultuur is het een plaats waar het goed wonen is.

Daarnaast heeft de gemeente ook oog voor de lokale en regionale economie. Ondernemers en bedrijven zijn belangrijk, de economische kracht hangt daar van af. Een goed ondernemersklimaat en een gezonde lokale en regionale economie dragen bij aan de 'quality of life' die de gemeente eigen is. Daar werken we als gemeente aan, maar ook nadrukkelijk in regionaal verband.

Het Programma Economische Ontwikkeling werkt langs vijf thema's:

- Retail en levendige dorpskernen
- Aangenaam ondernemersklimaat
- Recreatie & Toerisme
- Duurzame economie
- Arbeidsparticipatie

(Bron: Economische ontwikkeling. (z.j.). Geraadpleegd van http://www.heuvelrug.nl/projecten/economische-ontwikkeling_47768/)

Het Groene Brein: wetenschappers voor een duurzame economie

Het Groene Brein is een uniek, landelijk dekkend netwerk van prominente wetenschappers verbonden aan universiteiten en hogescholen. Samen ontwikkelen zij nieuwe kennis voor de nieuwe economie. In Het Groene Brein werken wetenschappers samen met bedrijven en andere partijen bij het ontwikkelen van duurzame verdienmodellen. Zo werkt Het Groene Brein als katalysator voor een versnelde transitie naar de nieuwe economie.

Wetenschappers

Ontwikkel samen met wetenschappers uit andere disciplines en instituties kennis voor de nieuwe economie. Zie uw kennis direct toegepast door intensief samen te werken met bedrijven aan de nieuwe economie. Het Groene Brein faciliteert: bijvoorbeeld bij het realiseren van fondsen voor kennisontwikkeling en onderzoek.

Bedrijfsleven

Werk samen met wetenschappers bij het oplossen van brandende vragen rondom de nieuwe economie. Ontwikkel samen nieuwe, duurzame verdienmodellen. Het Groene Brein zoekt: voor elke businesscase de juiste wetenschappers.

Onderwijs

Ontwikkel met wetenschappers nieuwe lesprogramma's rondom de principes van de nieuwe economie. Het Groene Brein verbindt: opleidingen met experts, studenten met stages, start-ups met mentoren uit ons netwerk.

Overheid

Stimuleer wetenschappers, bedrijfsleven en onderwijs om interdisciplinair samen te werken en geef zo invulling aan beleid. Het Groene Brein katalyseert: de transitie naar een nieuwe economie.

Werkwijze

Concreet krijgt dit vorm door wetenschappers in interdisciplinaire samenwerkingsverbanden te laten werken aan de ontwikkeling van nieuwe kennis en door wetenschappers actief te betrekken bij het werken aan de nieuwe economie in de praktijk. Aanpalend zijn initiatieven nodig om het werken aan de nieuwe economie in te bedden in onderzoek en het daaraan gekoppelde onderwijs. Deze doelstellingen geven we vorm door de uitvoering van diverse programma's.

(Bron: Over ons: *Wetenschappelijke denkkraft voor een duurzame economie.* (z.j.).

Geraadpleegd van <http://hetgroenebrein.nl/over-ons/>)

Economic Board Utrecht

De wereld om ons heen verandert sneller dan ooit en dat brengt grote uitdagingen met zich mee. Er is sprake van toenemende verstedelijking en vergrijzing. Natuurlijke hulpbronnen raken op en nieuwe technologische toepassingen zetten alles op zijn kop. Hoe houden we de zorg betaalbaar en blijven we gezond? Hoe kunnen we snel nieuwe oplossingen vinden voor de energietransitie naar een groene en circulaire economie? Welke technologieën kunnen ons daarbij helpen?

Als Economic Board Utrecht (EBU) geloven wij dat deze uitdagingen ons economische kansen bieden. Wij helpen daarom bedrijven groene, gezonde en slimme business cases investeerbaar te maken. Business cases met oplossingen voor deze uitdagingen. Oplossingen die werken en werk creëren.

Als EBU verbinden wij sectoren die elkaar nu nog onvoldoende vinden. In nieuwe coalities koppelen we bedrijven aan overheden en kennisinstellingen. Coalities met schaalbare initiatieven, die leiden tot nieuwe producten en diensten om het leven hier en elders Groener, Gezonder en Slimmer te maken. Initiatieven die zorgen voor groei, banen en marktaandeel voor het Utrechtse bedrijfsleven.

(Bron: Over EBU. (z.j.). Geraadpleegd van <http://www.economicboardutrecht.nl/over-ebu>)

Cijfers

Utrechtse Heuvelrug	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aantal arbeidsplaatsen	23.064	23.212	23.486	22.852	22.512	22.499	22.203
Landbouw, delfstoffen	613	574	538	501	454	455	406
Industrie, nutsbedrijven	871	934	937	716	728	756	769
Bouwnijverheid	966	872	803	781	834	842	914
Handel	2.827	2.852	2.746	2.611	2.645	2.641	2.595
Transport	563	536	532	472	468	457	253
Horeca	1.159	1.151	1.177	1.190	1.186	1.202	1.109
Informatie en communicatie	451	457	501	459	526	593	609
Financiële instellingen	240	241	221	180	179	202	198
Zakelijke diensten	2.890	2.961	2.972	2.913	2.988	2.921	3.206
Overheid	4.890	4.888	4.887	4.813	4.449	4.535	4.427
Onderwijs	1.750	1.711	1.823	1.710	1.685	1.743	1.656
Zorg (Gezondheids- en welzijnszorg)	4.543	4.611	4.808	5.076	4.993	4.743	4.696
overige diensten	1.301	1.424	1.541	1.430	1.377	1.409	1.365
Aantal Vestigingen	4.321	4.533	4.752	4.755	4.953	5.076	5.277
Landbouw, delfstoffen	219	183	181	176	174	175	175
Industrie, nutsbedrijven	151	150	157	150	152	150	156
Bouwnijverheid	400	409	423	416	415	435	453
Handel	638	656	661	630	635	630	649
Transport	50	51	54	50	58	61	56

Horeca	140	151	152	157	163	174	169
Informatie en communicatie	215	227	245	240	251	266	279
Financiële instellingen	61	70	61	54	56	58	53
Zakelijke diensten	1.383	1.447	1.512	1.555	1.651	1.666	1.744
Overheid	30	32	34	35	31	29	28
Onderwijs	228	243	284	285	314	340	353
Zorg (Gezondheids- en welzijnszorg)	420	485	530	553	595	632	675
overige diensten	386	429	458	454	458	460	487
Grootteklasse (aantal Bedrijven)							
Zzp'er	2.686	2.913	3.156	3.217	3.432	3.567	3.784
2 t/m 4 werkzame personen	966	962	949	924	904	921	902
5 t/m 9 werkzame personen	310	311	289	285	288	261	286
10 t/m 49 werkzame personen	297	285	296	271	275	273	254
50 t/m 99 werkzame personen	31	28	28	25	24	27	24
100 t/m 249 werkzame personen	22	25	25	25	24	21	21
250 en meer werkzame personen	9	9	9	8	6	6	6
Bron: PAR 2015							

- Het BBP is in 2015 Zuid-Oost Utrecht met 2,9% gestegen ten opzichte van 2014
- **Structurele veranderingen in economie zichtbaar**
Het ging de provincie Utrecht tot 2007 voor de wind, maar daarna kwam de provincie, net als de rest van Nederland, economisch in zwaar weer. Het aantal banen is in de periode 2011-2014 met 20.000 gedaald. Vooral in de financiële diensten gingen banen verloren. Het afgelopen jaar was er gelukkig een lichte kentering zichtbaar. Voor het eerst sinds 2011 is de werkgelegenheid weer licht toegenomen met 0,4% tot 675.000 arbeidsplaatsen. Een groot deel van deze stijging is veroorzaakt door een toename van het aantal uitzendkrachten (2,9%). De meeste banen kwamen erbij in de sectoren Zakelijke diensten, Handel en Horeca. In de sectoren Bouwnijverheid en Zorg en Welzijn gingen veel banen verloren. Het aantal vestigingen in de provincie blijft stijgen door de groei van het aantal zzp'ers; inmiddels is 71% van de 122.000 vestigingen in de provincie een eenmanszaak.
- **Economische vooruitzichten 2016**
De monitor laat zien dat het producenten- en consumentenvertrouwen weer een stijgende lijn te pakken heeft. Ook de omzet en het aantal gewerkte uren in de uitzendbranche nemen toe, een indicatie dat de economie weer groeit. Uit de gegevens van bedrijfsinformatiespecialist Graydon blijkt dat in 2015 het aantal faillissementen in alle provincies is afgenomen. Echter, in provincie Utrecht nam het aantal faillissementen het minste af (6%). De economische vooruitzichten voor de provincie Utrecht in 2016 zijn positief. Volgens de economen van ING groeit de Utrechtse economie in 2016 naar verwachting met 3,1% (landelijk: 2,5%). De zakelijke dienstverlening en ook de ICT-sector (samen meer dan een kwart van de Utrechtse economie) zijn een drijvende kracht achter de snelle groei. Zoals ABN AMRO in haar sectorrapport benadrukt, zal hierdoor de vraag hoogopgeleid IT-personeel toenemen. Bestaande medewerkers zullen om- en bijgeschoold moeten worden tot IT-specialisten. Daarmee kan een deel van het grote aantal openstaande vacatures worden ingevuld. Want ondanks het dalende werkloosheidscijfer in Nederland, dat in december 2015 op 6,6% ligt, is het reservoir aan werklozen nog altijd groot.

Sociaal-Cultureel

Ruim één jaar geleden is de partij 'Goed volk' door Jeroen Beumer tot het leven geroepen[1]. 'Goed Volk' is de benaming voor een nieuw platform, dat het talent van inwoners van Doorn en omstreken wil mobiliseren om met elkaar te werken aan kwaliteit van leven. Het platform biedt de Doornaars en omliggende inwoners, handvatten om mee te denken herbesteding van de Van Braam Houckgeest kazerne.

<https://www.linkedin.com/in/goedvolk-utrechtse-heuvelrug-266099121>

Dorpen blijven vergrijzen, verstedelijking zet door[1]. Deze ontwikkeling heeft met name invloed op de plaats Doorn, die het hoogste percentage 65+ers van Nederland kent. De huidige voorzieningen zijn ook op deze bevolkingssamenstelling afgestemd en dit gaat ten koste van voorzieningen voor jongeren

<http://www.volkskrant.nl/binnenland/dorpen-blijven-vergrijzen-verstedelijking-zet-door~a4374743/>

In de gemeente Heuvelrug is er een groot aanbod van culturele activiteiten, van lezingen van voormalig politici tot amateurcabaret en van sculpturenbeurzen tot een basiscursus sjamanisme. De diversiteit is zeer groot en de vraag naar culturele activiteiten blijft groeien.

<https://cultuuragendaheuvelrug.nl/>

Dit checken:

<https://www.vumc.nl/afdelingen/informatiedesk-dementiezorg/nieuws/7919201/>

Technologisch

Technologische ontwikkeling hebben ook een belangrijke impact op sociale en economische dimensies. Belangrijke trends zijn:

- Technologische innovatie volgen elkaar snel op (zelfrijdende auto's en robotisering)
- ICT-mogelijkheden voor wonen, werken, leven nemen toe (e-health)
- Mobiliteit, elektrisch vervoer (fietsbereikbaarheid is goed in de Utrechtse Heuvelrug, slechts 11,6 % van de fietsritten is zeer vertraagd en bij slechts 15% van de autoritten is er sprake van extra reistijd.
- Breedband in het buitengebied vraagt nadere ontwikkeling

Digitale technologieën vormen basisinfrastructuur voor samenleving en economie. Verdere groei breedband, mobiel internet, big data, cloud computing, machine-to-machine datauitwisseling (bv slimme energiemeters). Toenemende vraag naar digitale dienstverlening, maar ook noodzaak voor beleidsoplossingen rondom privacy, intellectueel eigendom, IT-vaardigheden in alle beroepen.

Groeiend belang van biotechnologie (nieuwe general purpose technology):

- rode biotechnologie t.b.v. zorg en life sciences;
- groene biotechnologie t.b.v. voedselvoorziening en land- bouw
- witte biotechnologie t.b.v. grondstoffen- en energievoorziening (clean tech);
- blauwe biotechnologie t.b.v. watervoorziening en milieu.

Groeiend belang van nanotechnologie (nieuwe general purpose technology).
Toepassingen in onder meer life sciences en zorg (nanomedicines), ICT, milieuzorg, land- bouw, voeding, consumentenproducten

Nieuwe toepassing van oude technieken. Enerzijds herwaardering van ambacht (creatieve concepten moeten kunnen worden geproduceerd, zoals meubels en kleding), anderzijds zeer hoogwaardige toepassing van technieken zoals 3D-printing (bv in medische technologie)

Stijgende vraag naar energie. Tegelijkertijd groeit de noodzaak de energievraag te voldoen vanuit hernieuwbare bronnen. Met de opkomst van schaliegas is een nieuwe

Bronnen:

http://research.economicboardutrecht.nl/sites/nl.economicboardutrecht.research/files/2013_ROO_Utrecht_Trend-en-SWOT-analyse-provincie-Utrecht.pdf

[Bijlage 2 Inventarisatie trends - Gemeente Utrechtse Heuvelrug \(heuvelrug.nl\)](#)

Een nieuwe en zeer grote 3d-printer kan binnen 24 uur een heel huis bouwen. Dit zou naast sneller ook nog eens goedkoper zijn.

Het concept van de 3d-printer is ontwikkeld door professor Behrokh Khoshnevis van de universiteit van Zuid-Californië. Het grote apparaat heeft een speciale spuitmond die aan een portaalkraan is vastgemaakt. De spuitmond kan beton 3d-printen waarmee op basis van een computermodel een huis kan worden gebouwd. "In principe schalen we met het apparaat 3d-printen gewoon op tot de omvang van een gebouw", aldus Khoshnevis.

Het apparaat zou door verschillende manieren van 3d-printen ook leidingen voor elektra, water en airconditioning kunnen toevoegen. Andere onderdelen van het apparaat zouden bijvoorbeeld een dak kunnen leggen. De 3d-geprinte huizen zijn interessant voor mensen met een laag inkomen, de commerciële woningbouw en noodsituaties waarbij er snel huisvesting nodig is. "Het onderzoek heeft zich ook gericht op de bouw van woningen voor en op andere planeten. Deze 3d-printer is mogelijk één van de weinige apparaten die een infrastructuur op Mars of de maan kan bouwen", zegt Khoshnevis.

Nederlander

Eerder ontwierp de Nederlandse architect Janjaap Ruijssenaars een gebouw uit één stuk dat door een 3d-printer kan worden uitgeprint. Ruijssenaars wilde toentertijd een Italiaanse 3d-printtechniek gebruiken die zand of vermalen steen opnieuw in de gewenste vorm verhardt.

<http://www.nu.nl/gadgets/3677336/grote-3d-printer-kan-huis-bouwen-in-24-uur.html>

Ecologisch.

De Utrechtse Heuvelrug is een gebied dat zich kenmerkt door zijn reliëf. Hiermee onderscheidt hij zich sterk van de omliggende vlakke landschappen. De Utrechtse Heuvelrug bevat ook veel bos en wordt afgewisseld met heide, vennen en stuifzand.

Naast deze mooie natuurkenmerken staat de Utrechtse Heuvelrug ook bekend om zijn drinkwater. Het drinkwater is namelijk het schoonste drinkwater van heel Nederland. En daar is de gemeente dan ook trots op.

De natuur is een belangrijk punt voor zowel deze gemeente als voor de provincie Utrecht. Provincie Utrecht is een kruispunt van vele spoor- en autowegen. Dit leidt helaas tot versnippering van de natuur. Groene vlaktes worden bijvoorbeeld doorgesneden.

De provincie Utrecht is druk bezig met het plaatsen van verbindingzones zoals faunapassages en ecoducten. Hierdoor kunnen zeldzame planten en dieren blijven bestaan. (bron: <https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/ecologische/faunapassages/>)

Ambities

De ambities voor de Utrechtse Heuvelrug zijn het in stand houden van het reliëf en het samenhangend boscomplex. Dit betekent focus op:

- reliëf en doorsteken - heuveltoppen en wegen
- zonering gebruik: wonen - werken - recreatie
- bijzondere aandacht voor drie gebieden: Amersfoortse straatweg, Doorn-Maarsbergen en Rhenen

(brond: <https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/kwaliteitsgids/utrechtse-heuvelrug/>)

Politiek

M.b.t. de mariniers kazerne zijn er verschillende leidende partijen met verschillende rollen. Zo heb je natuurlijk de gemeente Utrechtse Heuvelrug maar ook de provincie Utrecht is geboeid bij dit onderwerp. Dit komt omdat voor beide partijen de marinierskazerne een groot oppervlakte is. Daarnaast loopt de grenslijn van het dorp Doorn door het terrein van de marinierskazerne. Bouwen op het bos gedeelte moet in overleg met de provincie.

Verder is ook de rijksvastgoedbedrijf bij dit project geboeid. De rol verdeling:
Rijksvastgoedbedrijf : verantwoordelijk voor afstoot van de marinierskazerne
Gemeente: bepaald in de herbestemming / vergunningen
Provincie: Verantwoordelijk voor woningbouwprogramma.

Maar daarnaast zijn er nog vele andere belanghebbende partijen. Denk aan Goedvolk, de bewoners van de gemeente Doorn, de omliggende scholen, de omliggende revalidatie centra's etc.

(Bron: <http://www.heuvelrug.nl/document.php?m=61&fileid=103619&f=85f69518d711193ccc69e5dbffd494c4&attachment=0&a=1256>)

Raadsleden

De nieuwe raad koos voor een gezamenlijke koers en zoekt bij voorkeur naar politieke samenwerking.

Met behoud van politieke verschillen, willen alle fracties komen tot een zo breed mogelijke overeenstemming op zo veel mogelijk inhoudelijke punten. Hiervoor is een raadsbreed programma opgesteld dat u hieronder kunt downloaden. Daarmee zijn de raadsleden enthousiast aan de slag gegaan.

De gemeenteraad van de gemeente Utrechtse Heuvelrug bestaat uit 29 raadsleden. De zetels zijn als volgt verdeeld:

D66 5 zetels

VVD 5 zetels

CDA 5 zetels

GL PvdA 4 zetels

SGP 3 zetels

SP 3 zetels

BVH 3 zetels

CU 1 zetel

De gemeenteraad wordt bijgestaan door de door de gemeenteraad benoemde commissieleden.

De burgemeester van de gemeente Utrechtse Heuvelrug is Frits Naafs

(Bron: Gemeenteraad. (z.j.). Geraadpleegd van

http://www.heuvelrug.nl/gemeenteraad/raadsleden_45806/)

overig:

- Fairtrade gemeente - <http://www.fairtradeheuvelrug.nl/www.fairtradeheuvelrug.nl/index.html>
- Een presentatie van provincie Utrecht (denk ik) over de herbestemming. <http://www.heuvelrug.nl/document.php?m=61&fileid=103619&f=85f69518d711193ccc69e5dbffd494c4&attachment=0&a=1256>
- <http://www.jeoudekazernenu.nl/architectuur/herbestemming.html> > een stuk over andere leegstaande kazernes en wat zij ermee gedaan hebben.